

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CAatalogus sancto//rum [et] gestor[um] eor[um]

Petrus <de Natalibus>

Lugduni, 1508

De sancto Hieronymo presbytero et doctore. Cap[itulum]. cxxxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70797)

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. So. cccxxviii.

gnant. Ita horū militū xp̄i: quidā in celo empyreo semper regē regū associant: et ad eius honore cantica leticie et glorie cantāt: dicētes: sanctus sanctus sanctus etc. Esa. vi. Irē benedictio et claritas et sapientia etc. apoc. vii. Alij autē custodiunt ciuitates et villas: illi. i. qui nobis sunt ad custodiā deputati. Esa. lxi. Sup̄ muros tuos hierusalē constituit custodes. Alij x̄o dei iūmicos. i. demones expugnant. apoc. xii. Factū est preliū magnum in celo. i. in ecclesia militante p̄m vnam expositionē: michael et angelū eius prelia. cū dracone etc. Septimo et vltimo q̄ sunt tribulato: cōsolatores. zach. primo. Angelus qui loquebatur in me verba cōsolatoria. hoc autem faciunt tribus modis. Primo confortādo et roborādo. dan. xi. Eū daniel corruislet retigit eū angelus dicens. Noli timere par tibi: confortare et esto robustus. Secūdo ab im patientia conseruādo. ps. Angelis suis mandauit de te. et infra. In manibus porta. te: ne for. offen. ad lapidē pedē tuū. Tertio ip̄am tribulationē refrigerando et minuendo. Et hoc signifi carur dan. iij. vbi angelus dñi cū tribus pueris descendit in fornacem: et fecit mediu fornacis quasi ventum rosas flantem.

De sancto Maximo episcopo. Cap. cxxxi.

Maximus

ep̄s ap̄o r̄hegyum ciuitatē claruit. Qui de vico q̄ d̄: deconfato ortus parentibus xp̄ianis ab infātia virtutib⁹ et sacris litteris erudit⁹: relicto seculo insulam lerinenſis monasterij petijt: vbi monachus factus

omni sanctitate pollebat. Multasq; infidias diaboli perpeſsus deuict: postea x̄o factus est abbas monasterij successorq; sancti honorati. Quaz diabolus nocte quadā exerrere volens eidē in forma horribili apparuit: sed signo crucis edito cōfessim euanuit. Noxq; sanctus fecit bractare cepit. Qui decubenti rursum demon in specie draconis se ostendit: sed cū orasset ad dñm monstrū depellitur: et sanctus protinus a febre curatur. Nocte quadā orationis gratia ad l̄t̄ras egressus: vidit nauē ad portū appulsiſſe: cuius naute ad eū venēr: eidemq; dicunt q̄ fama eius ad syrie partes conuolauerat: multusq; populus eū desiderabat: vbi si vellet accedere multū dño populum posset acquirere: offerentes se illum in sua nauē uecturos. Qui diaboli figmenta perpendens orauit: et signo crucis edito: nauis fantastica cū nauis disparuit. Electus deinde a populo in ep̄m r̄hegyne ciuitatis gregē dominicū verbis nūtritebat et exēplo: qui etiā basilicā sancti albanū intra castellū r̄hegyi construxit. Ad quā edifi-

candā dum pauci boues eo presente columnas facilliter traherēt. Absente x̄o plurimi trahere nō possent: vocatus ep̄s vidit demonē in forma paruū ethiopsis plauſtro infidentē. Quē postq̄ sua orōne fugauit: boues opus solitū etiam in eius absentia celeriter perfecērūt. Cum autē reliquias ad ecclesiam consecrandā deferrent: puer quidā frater r̄hegyi diaconi de muro lapsus cecidit et exp̄rauit. Cuius corp⁹ diacon⁹ in cubile ep̄i collocauit. Ad cuius p̄ces finito officio maximus thalamū ingressus puerū orationē suscitauit. Al's etiā filiā cuiusdā vidue nobilis ciuitatis defunctā: motus maternis lacrymis ad vitam reduxit. Adolescentulum insup̄ morsu rabidi canis extrinctū: sua oratione pristina vite restituit. Lanē quoq; qui multos laniauerat: leui ictu baculi pemir: vulnera etiā cūctis inflicta sanauit. Quēdam hoīem quē bos corrupta ferēs eniscerauerat: vulnerib⁹ alligatis: infra dies septē sanū effecit. Ecce quendā qui ab annis. xv. lumen oculorum amiserat: dum ad maruinū pergeret: et pedib⁹ ip̄m cepisset: osurius postulatus: signo crucis edito prorinus illuminauit. Obiitum autē suū et presciuit et predictit. Et in stratu proprio quasi leui sopore derentus spiritū emisit. iij. kalen. octobris. Cuius corpus p̄tinuo miro odore fragrant. Sed dū in eius exequijs puella nup̄ defuncta loculo viri sancti substracta fuisse: protinus a mortuis resurrexit: et vna cum ceteris corporū sepulture interfuit: et deum collaudare cepit. Sicq; sepultus est in ecclesia sancti petri r̄hegyne ciuitatis: vbi tacet miraculis clarus.

De sancto Hieronymo presbytero et doctore. Cap. cxxxij.

Hieronymus

presbyter et doctor eximius filius eusebii vici nobilis oppido stridonis: quod dalmatic quōdam p̄anonicq; cōfinitum fuit: exiit orundus. Hic adhuc puer romā adijt: vbi literis grecis et latinis et hebraicis plene eruditus est. In arte grāmatica donatum: in rhetorica autē preceptore habuit victorinū: scripturis autē diuinis exercitabatur die ac nocte: et inde hausit auide: quod postmodum effudit abūde. Quodas x̄o tempore sicut ip̄s in ep̄stola ad custochium refert: dum de die tullii: de nocte platonem auide legeret: eo q̄ sermo sibi incultus in libris p̄pheticis non placeret: circa mediam quadragesimā subita febre corripit: adeo vt calore iam vitali deficiente exequie funeris pararentur. Subito igitur in extasi ad tribunal summi iudicis rapitur: et cuius cōditionis esset interrogatus: xp̄istianū se fore profitef.

Quem iudeus aperto ore dementiens: elcero-
nianus esse dixit: non xpianum: eo quod ubi thesau-
rus suus sibi esset et cor suum. At hieronymus
obmucit: et iudeus illum acriter cedi iussit. Cum
autem misericordiam postularet: et astantes pro iu-
uene veniam supplicarent. Iuravit hieronymus
ac protestatus est quod si unquam codices seculares
legeret: christum negaret. In hec verba dimissus
reversit: et lachrymis se totum perfusum inuenit:
ac ex verberibus scapulas repperit lutescentes.
Extunc se divinatorum voluminum studio totaliter
contulit. Dum autem esset annorum .xx. per libe-
rium papam romane ecclesie cardinalis presby-
ter ordinatus. Tunc sub imperatore constantio
in arianam heresim lapsus et alie hereses pullula-
re cepit: quas omnes vir sanctus verbo et scri-
pto iuxta sibi a deo datam sapientiam cepit in frin-
gere: cui paula nobilissima romanorum eius disci-
pula sedula ministrabat: eiusque filia eustochium
virginem sacratissimam hieronymus divinatorum stu-
dium imbuebat. **Oratio** hoc papa liberio san-
ctus doctor dignus summo sacerdotio ab om-
nibus acclamatur. Sed dum clericorum et mona-
chorum lasciviam increparet: ab eis turpiter de-
rissus est. Nam ut ait iohannes beletus. Cum hie-
ronymus ad matutinum pergeret: vestem mulie-
ris lineam quam iuxta lectum posuerant super
pellis: cuius sui putans induit: et sic ad ecclesiam
processit. Hoc autem facebant emuli: ut mulierem
habere in thalamo crederent. Quod ille videns:
eorum cessit vesante: et ad gregorium nazarenum
constantinopolitanum episcopum pervenit: a quo
multa in sacris litteris didicit. Deinde alexan-
driam perrexit: et didymum doctorem pluribus men-
sibus audivit. Post hec in syriam abiit: in posses-
sione euagrii presbyteri aliquantulum commoratus.
Deinde in egypti heremum properavit:
ubi quanta pro christo sustinuit in epistola ad eus-
tochium ipse commemorat. Nam in credibili se-
penitentia et humano corpori penitus importa-
bilis se maceravit: ibique quadriennium exegit.
Quo peracto ad bethleem oppidum remeavit:
ubi prudens animal ad presepem domini se obtu-
lit permansurum. Penitentiam quoque consuetam
nullatenus dimisit: et carnem diuini verberibus
flagellavit. Ad portam quoque bethleem occiden-
talem cenobium construxit: et multos discipu-
los congregavit: inter quos eusebium noble-
cremonensem prelectum habuit. Bibliothecam
autem suam quam summo sibi ediderat studio:
litterarum relegens: diem ieiuniis ducebat ad ves-
perum. In translatione etiam scripturarum .l.
annis et .v. mensibus desudavit: et semper virgo
permanfit. Monasterium quoque ancillarum de-
censius filiam virginem: que cum secute fuerant
multis sacris virginibus preposuit: et regulam
eis monasticam dicitavit. **¶** Cum autem usque
tunc in ecclesia unusquisque caneret quod vole-

bat: ad instantiam theodosii imperatoris dama-
sus papa hieronymo imposuit: ut divinum offi-
cium ordinaret. Qui psalterium per ferias et noctur-
nos et horas alias canonicas diuisit: et Gloria
prophetiarum in fine psalmodiarum cantari instituit. Epistolas
et euangelia per anni circulum: ceteraque omnia ad
officium pertinentia preter cantum ordinavit. Quod
papa damasus sibi missum approbavit: et ecclesie
celebrandum tradidit. **¶** Quadam vero die ad vespe-
rascente: dum hieronymus cum fratribus ad sacra-
lectionem legendam sederet: leo quidam claudicans
monasterium ingressus est. Fugientibusque cunctis
eum solus sanctus doctor excepit: et leonis pla-
tam a sentibus vulnere inuenit. Adhibita er-
go cura leo conualuit: et inter eos quasi domesti-
cum animal habitabat: fenumque sicut bos comedebat.
Cum hieronymus officium imposuit: ut asinum
loci ligna de nemore deberent: ad pasua et ad
nemus duceret et custodiret. Quod et factum est:
leonem asinum continue more pastoris industrius
comitante: ipsumque fideliter defendente. Quas-
dam asini vice leone grauiter soporato: mercato-
res cum camelis illac transeunt: asinum solum
pascentem a leone elongatum rapuerunt. Exper-
gefactus leo: socium rugiendo querens huc illucque
discurreret. Et cum non inueniens ad portam
monasterii tristis rediit: et intrus ac si pretercedis
diem ingredi non presumpsit. Videntes autem fra-
tres quod sine asino rediisset: putauerunt quod fame
compulsus illum deuorasset: nolebantque et an-
nonam prebere consuetam. **¶** Tunc admonente
hieronymo officium asini leoni iniungunt: et li-
gna cedentes ei imponunt. Quod cum leo pa-
tientissime ferret: quadam die expleto opere ad
agrum exiit: et quasi diuino instinctu videns dis-
currere cepit. Et ecce vidit a longe negocia-
tores cum onustis camelis procedente asino ve-
nientes: Leo igitur recognito asino: rugiens
super eos irruit: et omnes homines in fugam
conuertit. Deinde terribiliter cauda terram per-
cutiens: asinum et camelos perterritos sicut erant
onusti: ante se ad cellam ire coegit. Quod cum fra-
tres vidissent et mirati hieronymo nunciassent:
iussit sanctus camelos introduci: et depositis
sarcinis pedes eis lauari: et super hoc voluntatem
domini expectari. Tunc leo cepit per mona-
sterium discurrere: singulorum fratrum vestigiis
se prosternens: et de perpetrata culpa quasi cau-
da alludens veniam postulabat. Hieronymus
autem futurum prescius iussit hospitibus ventu-
ris refectionem parari. Et ecce hospites adsunt
pre foribus: abbatem videre querentes. Ad quos
cum exisset illi pedibus eius aduoluti: pro com-
missa culpa veniam postulabant. Quos ille be-
nigne introducens ac reficiens: admonuit ut suis
contenti aliena decerere non vesperet. Illi autem
beato hieronymo licet dudum recusanti medici-
tatem olei quod secum attulerant pro benedi-
ctione obtulerunt: eandemque mensuram annis

De sanctis in mēse septēbris occurrētibus. Fo. cccxxix.

singulis se et suos heredes eius fratribus daturos promiserunt. ¶ Tanta autem lassitudine fatigatus est: ut in stratu suo faciens funiculo ad trabem suspenso supinus manibus se leuaret: ut scilicet officium monasterii prout poterat exhiberet. Per annos non quinquaginta nunquam comedit nisi bis in ultima egritudine manducauit: carnem cilicino sacco semper domauit: nec stratum aliud nisi terram nunquam sciuit: semel in die post vespere radices aut folia arborum degustauit: semper orationis: aut eruditionis: aut lectationis intentus. ¶ Appropinquans autem vite termino: se super nudam humum collocaui precepit: et sacco quo induebatur operiri: ubi prius fratres suos ad se conuocatos dulci eloquio et sacris admonitionibus informauit: et eusebium eius in abbatem dimisit. Deinde sacram eucharistiam sibi oblaram cum lachrymis sumpsit. Et supinus ad terram rediens: manibus in modum crucis supra pectus extensis: symeonis prophete uaticinium decantauit. Quo finito cum esset hora completorii: subito lux maxima: ac si sol in meridie cum circumfulsit: in qua luce ab astantibus uise sunt acies angelorum discurrentes: tanquam scintille in aridissimo. Auditaque est uox saluatoris ipsum ad celestia inuocantis: et sancti doctoris se paratum uentre respondētis. Et post horam lux disparuit: et inclitus doctor cum luce spiritum ad dominum emisit: pridie kalen. octobris. Anno etatis sue. ccc. mense. vi. anno horarum imperatoris. xii. Corpus non quod pre nimia afflictione et uerbis leprosi specie pretegebatur: odorem nimium omnia aromata superantem fragrabat. ¶ Eadem hora cyrilus hierosolymitanus episcopus olim eius auditor: oras in cella raptus in spiritu uidit inter speciosum et lucidissimum de monasterio sancti usque ad celum: et multitudinem angelorum splendentium alternatim cum melodiosis et caribus ceteros deferentium: et aliam non minorem istis: obuiam modo simili uenientem. Animam quoque hieronymi post omnes ad saluatoris ipsius decessum ad celos procedentem. Que in loco ubi cyrilus degebat subsistens: se eidem animam esse doctoris incliti reuelauit: et ut ad suos pergeret filios mandauit: quatenus eos lugentes cofortaret: et qui uiderat nunciat. Gratiamque uiso euauit: et cyrilus eadem hora illum migrasse cognouit. ¶ Eadem etiam hora augustinus episcopus hipponeus. in sua cellula existens dum tractat de uisione beati compilare uellet: et super hoc hieronymum consulendum disposuisset: ac epistolam ei scribere cepisset: ineffabile lumen cum odorum fragrantia incomparabili cellam repleuit: eoque admodum stupere: uox de luce insonuit: que ipsum de nimia presumptione redarguit: eo quod existens in carne mortali beatitudinem eternam comprehendere cogitasset: quod nulli mortaliu aliquid possibile foret. Cum autem au-

gustinus ab eo quereretur et quis esset. Respondit: se esse hieronymi animam: cui ipse epistolam notare ceperat destinanda: que ipsa hora a carne soluta ad celi gaudia properabat. Cum autem augustinus ab eo multas questiones de trinitate et angelica natura: atque de beatifica quiesceret: et ipse ad singula clarius respondisset: lux illa cum uoce disparuit: odor tamen pluribus diebus permansit. ¶ Eadem hora in ciuitate turone. duo monachi monasterii sancti marini cum quodam alio uoces omnium musicorum instrumentorum dulcisonas audierunt: et lucem sole clariorum conspexerunt: odore quoque cunctorum aromatum persenserunt. Et admirantes tanta: audierunt uocem de celo: qualiter ipse cum angelis omnibus patriarchis: prophetis: apostolis: martyribus: confessoribus: et uirginibus: ac beatorum omnium animabus hieronymo presbytero: tunc in bethleem mortuo occurrebat: eiusque animam ad celorum gaudia tam feliciter perducebat. ¶ Corpus autem eius cilicino sacco quo uiuens uerebatur inuolutum in terra prout ipse mandauerat sepultum est uidelicet ante ostium spelunce: in qua ipse fuit natus: et in presepio reclinatus. In cuius exequiis cecus uisus a natiuitate uisum recepit. Surdus et mutus audiendi: et loquendi facultatem accepit. Hereticus etiam quidam qui corpus illud incendio dignum asseruit: subito in ligni speciem est mutatus: et mox fulmine de celo descendente combustus: atque in cinerem redactus. Alia quoque signa et miracula stupenda: innumera per sanctum suum dominus operari dignatus est: que in epistolis eusebii: augustini: et cyrilli leguntur: que per singula ponere longum esset. ¶ Hic gloriosus doctor: preter sacram expositionem ueteris testamenti: quod ex hebraico: et noui: quod ex greco sermone transtulit in latinum: infinita pene alia opuscula edidit. Omnes enim. xvi. prophetas exposuit. Quorundam grecorum doctorum uolumina in latinum transtulit. Scripsit opuscula siue epistolas ad diuersos circiter. c. lvi. Tractatus quoque. Epistolas alias breues. lxx. Sermones. x. Item libros hebraicarum questionum. Item hebreorum nomen. Libellum de locis terre sancte condidit. Ab eusebio in latinum uertit ex greco. Super libro psalms. cl. tractatus prolixos edidit. Librum de optimo genere interpretandi ad pammachium. De uisibus illis scribit. Item contra iouinianum libros duos. Item contra heluidium de beate marie uirginitate perpetua librum unum. Contra pelagium librum unum. Contra originem libros quatuor. Contra uigilantium librum unum. Ad nepotianum libros duos. Super euangelio matthei libros quatuor. Aliam pauli primi heremite et aliorum patrum monachorum. Librum chronicon omnimode historicum. De seraphin librum unum. De osanna lib. vnu. De frugi et luxurioso filijs

Liber

librum vnum. Homelias origenis. xxviii. in hie remia et ezechiele ex greco in latinum conuertit. Item de questionibus veteris legis. Homelias in canticis canticorum. i. Commentariorum in epistola pauli ad galatas li. iiii. In epistola ad ephesios lib. iiii. In epistola ad titum librum. i. In epistola ad philemonem lib. i. Super genesim librum vnum. Didymi librum de spiritus sancto ex greco in latinum vertit eloquiu. In lucam homelias origenis. xxxviii. In psalmis a decem vsq; ad. cxvi. tractatus septem. Capitul machi monachi gesta descripsit. Contra rufinum aquileensem. presbyterum inuectiuas plurimas. Ad beatum augustinum epistolas multas. Item librum probemiorum super libris diuine scripture. Ad heliodorum exhortarium. Altercationem luciferiani et orthodoxi. Ad eustochium de virginitate seruanda lib. i. Ad marcellam epistolarum lib. vnum. Commentarios in ecclesiasten plures. In chridion in psalterium. Aduersus heliachim librum. i. Et opuscula alia aduersus hereticos quod plures. De mansionibus filiorum israel lib. i. et alia innumeravolumina ad edificationem ecclesie catholice sua pietate composuit. Et pene oes libros noui: ac veteris testamenti commentatus est.

De sancto Antonino martyre. Cap. cxxxiiij.

Antonin^o

martyr apud placentiam ciuitatem passus est. Qui vnus fuit ex sacra legione thebeorum et socius beati mauritij martyris. Qui de placetinis finibus egressus per orientales prouincias pertransiuit: et multa

miracula fecit. Demum ad urbem suam rediens ab infidelibus tentus et capite cesus glorioso martyrio coronatus est. Cuius corpus ignotum diis beato sauinio ipsius ciuitatis episcopo reuelauit. Apparuit enim vir splendidus: qui ostendit ei: ubi iacebat sancti martyris corpus: qui etiam formam corporis et membra et annos militie et nomen et caput abscissum signauit: vnde cum quoque plenum eius sanguine pro testimonio seruatum inuenerit. Et ut ipsum corpus ex eodem loco leuare: et digno sepulchro condere deberet admonuit: qui euigilans visionem clero et populo referauit: et in loco ostenso fodere custos precepit: ubi sanctum corpus sicut episcopo ostensum fuerat: per omnia inuentum est. Quod dum leuaret gutte aliique sanguinis ex eo profugerunt. In cuius translatione cum solus ibi esset sauinus episcopus sex alij episcopi apparuerunt: qui essent: vel vnde venissent omnibus ignoti. Leuantes ergo corpus martyris posuerunt in sepulchro sancti victoris episcopi. Qui alias inuicta sua spiritu prophetico predicauerat:

Nonus

quod post eius obitum maior eo in ipso tumultu quiescere debebat. Sepulto quoque corpore episcopi plures illi qui apparuerant subito discedentes nusquam visi fuerunt: sicque sanctum corpus condigna reuerentia considerunt pridie kalendas octobris.

De sanctis victore et urso martyribus. Cap. cxxxiiij.

Vctor et vsus

martyres passi sunt in gallijs castro salodoro. Hi fuerunt ex gloriosa legione thebeorum: cuius mauritius dux exercitus in clytus. Qui pro diuersis supplicibus excrutati: sed celesti lumine coruscante: ruatibus in terram ministris erecti. Deinde in ignem missi: sed in nullo penitus lesi. Nouissime gladio consummati sunt pridie kalendas octobris: vt ait ado in suo martyologio.

Explicit liber octauus.

Incipit prologus noni libri.

Nonus liber pre

sentis catalogi continet in se passiones et gesta sanctorum quorum festiuitates occurrunt infra tempus: in quo ecclesia representat preparationem filiorum: qui fuerunt ipsius ecclesie defensores: quales fuerunt sancti martyres. Hoc autem tempus est a kalendis octobris vsque ad kalendas nouembri. Et hoc sub figura sanctorum machabeorum: quorum tunc libri leguntur: qui ut sancti martyres pro fide: sic et illi pro lege dei vsque ad effusionem sanguinis rutiliter decerrant. Ad ipsius ergo temporis festa pertractanda percurrendum est. Notandum autem: quod quia sancti machabeus: videlicet mathathias et eius filij: qui inter sanctos testamenti veteris connumerantur: nullas certas in anno festiuitates habent: eo quod eorum dies obitus sunt ignoti. Idcirco in principio huius libri premittuntur: eorumque gesta pertractantur: quia eo tempore eorum libri in ecclesia dei leguntur. Acta etiam quorundam aliorum sanctorum eiusdem machabeis contemporaneorum: quorum similiter festiuitates certos dies non habent: prefatis machabeorum in seruntur hystorijs: vt sanctorum onie et symonis eius filij sacerdotum et martyris eleazari.

Finis prologi.